

Stercollectie Mens & Maatschappij

Methodeanalyse op inhoudelijke en didactische aspecten van burgerschapsvorming

DEEL I. ALGEMENE GEGEVENS

Titel Stercollectie Mens & Maatschappij
Uitgever VO-content
Jaar van uitgave 2012-2013
Korte omschrijving <p><i>Stercollectie Mens en Maatschappij (M&M)</i> is een methode voor leerjaar 1 en 2 vmbo (kgt). Het materiaal is voor de leerlingen volledig digitaal en open toegankelijk. Scholen betalen door lid te worden van VO-content. De leerstof is thematisch opgebouwd en bestaat voor beide leerjaren uit 17 thema's. In leerjaar 1 gaat het om de thema's: Vaardigheden; Wonen; Geloven; Olympische Spelen; Reizen-vakantie; Europa; Water; Arm en rijk. Leerjaar 2 is opgebouwd uit de thema's: Consumeren; Verzet; Geloven; Het weer; Oorlog; Arbeid; Milieu; Wij en Zij; Overheid.</p> <p>Binnen het thema 'Vaardigheden' komen een aantal algemene en vakspecifieke vaardigheden aan bod zoals het uitvoeren van een onderzoek of werken met een atlas.</p> <p>Leerlingen werken individueel en zelfstandig in eigen tempo aan een thema. Wanneer alle opdrachten bij een thema zijn afgerond kan met de eindopdracht worden begonnen. Voor deze eindopdracht werken leerlingen veelal in tweetallen of groepjes. Met de gereedschapskist krijgen leerlingen uitleg over werkvormen waarmee eindproducten kunnen worden gemaakt.</p> <p>Een docent kan de volgorde van thema's aanpassen, onderdelen weglaten of inhouden toevoegen. Dit arrangeren gebeurt met behulp van 'Wikiwijs Maken'.</p> <p>Naast de <i>Stercollectie M&M</i> zijn er <i>Stercollecties aardrijkskunde</i> en <i>geschiedenis</i> voor de onderbouw vmbo. Voor leerjaar 3 en 4 zijn er <i>Stercollecties aardrijkskunde</i>, <i>geschiedenis</i> en <i>economie</i> beschikbaar.</p>
Geanalyseerde onderdelen Het online leerling materiaal <i>Stercollectie M&M</i> Leerjaar 1 vmbo Leerjaar 2 vmbo
Uitgangspunten en doelstellingen van de methode <p>Een <i>Stercollectie</i> is open, digitaal leer materiaal dat is geordend per vak, per leerjaar, per afdeling en per niveau. Het materiaal is bedoeld om te voorzien in leer- en werkboek vervangend digitaal les materiaal en is te gebruiken op computer, laptop of iPad. 'Stichting VO-Content' ontwikkelt digitale <i>Stercollecties</i> in samenwerking met scholen in het voortgezet onderwijs die voorzien in leer- en werkboek vervangend les materiaal. De Stichting heeft als doelstelling het onderwijsrendement te verhogen en de kosten van leer materialen beheersbaar te houden. Om de beschikking te krijgen over het docenten materiaal moeten scholen lid worden van 'Stichting VO-Content'.</p> <p>Kenmerken van de <i>Stercollectie M&M</i>: werken vanuit vakoverstijgende thema's; thema's voor economie, aardrijkskunde en geschiedenis; aparte opdrachten voor vaardigheden (onderzoek en atlas); formatieve- en eindtoetsen beschikbaar; het materiaal dekt de kerndoelen en eindtermen.</p>
Korte beschrijving van visie op burgerschapsvorming Voor <i>Stercollectie M&M</i> is geen visie op burgerschapsvorming geformuleerd.

DEEL II: INHOUDELIJKE ASPECTEN

Democratie

<p>Werking en belang van de democratie</p> <p>Binnen dit onderdeel komen alle thema's (<i>parlementaire democratie, landsbestuur, het provinciaal en gemeentelijk bestuur; internationale samenwerking/Europese Unie</i>) aan bod. In het materiaal gaat de meeste aandacht uit naar <i>parlementaire democratie</i> en <i>landsbestuur</i>. Hierbij komen de volgende onderwerpen aan bod: het Nederlands kiesstelsel; de regering; scheiding der machten; de Eerste en Tweede kamer. De <i>Stercollectie</i> biedt naast het deel 'Overheid' een deel over 'Europa' waarin aandacht wordt besteed aan de <i>Europese Unie</i>. Leerlingen leren over het ontstaan van de <i>Europese Unie</i>; de lidstaten; vrijhandel; Europese wetgeving; vrij verkeer van personen. Onderwerpen die niet aan bod komen zijn; het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens; Europees parlement en de Verenigde Naties. Rondom het thema <i>provinciaal en gemeentelijk bestuur</i> komen onderwerpen slechts globaal aan bod. Het gaat dan bijvoorbeeld om: het provinciaal bestuur; commissaris van de koning; gemeenteraad en burgemeester en wethouders.</p>
<p>Democratische basiswaarden</p> <p>Het thema <i>gelijkwaardigheid</i> komt aan bod zoals bijvoorbeeld in de opdracht 'Ruby Bridges' ('Verzet'). Het gaat hier over discriminatie en het verbod daarop. Aan de hand van teksten en filmpjes wordt er binnen de website 'Mensenrechten altijd en overal' ingegaan op verschillende waarden en vrijheden zoals de vrijheid van meningsuiting. Het thema <i>basiswaarden</i> krijgt beperkt aandacht. De Nederlandse Grondwet uit 1848 wordt wel behandeld. Onderwerpen vanuit <i>recht op zelfbeschikking; verdraagzaamheid</i> komen binnen het materiaal niet aan de orde.</p>
<p>Rechten en plichten</p> <p><i>Mensen- en kinderrechten</i> komen uitgebreid aan bod zoals bij de eerder genoemde opdracht 'Ruby Bridges' en de website 'Mensenrechten altijd en overal'. Verschillende onderwerpen rondom kinderrechten worden op deze website uitgebreid behandeld. Binnen het deel 'Oorlog' is het bekende verhaal over oorlogsslachtoffer Kim Phúc (Vietnamoorlog) opgenomen. Er wordt hier eveneens ingegaan op kinderrechten. Rondom het thema <i>wetten en verklaringen</i> is er aandacht voor de Grondwet.</p>

Participatie

<p>Verantwoordelijkheid</p> <p>Bij het thema <i>solidariteit</i> is er alleen aandacht voor problemen in ontwikkelingslanden en mogelijke oplossingen ('Arm en rijk').</p>
<p>Sociale veiligheid</p> <p>Rondom <i>sociale veiligheid</i> worden er geen onderwerpen (zoals vormen van pesten; grenzen stellen en hulp zoeken) aangeboden.</p>
<p>Participatie</p> <p>Onderwerpen die betrekking hebben op <i>participatie in de maatschappij</i> (zoals inspraak en medezeggenschap; vormen van inspraak) komen binnen <i>Stercollectie M&M</i> niet aan bod.</p>

Identiteit

<p>Wie ben ik?</p> <p>Voor wat betreft dit hoofdthema is gekeken naar: <i>zelfbeeld, identiteitskenmerken</i> en <i>formele identiteit</i>. Onderwerpen die voor <i>identiteitskenmerken</i> worden uitgewerkt zijn: culturele- religieuze achtergrond en politieke voorkeuren. In relatie tot politieke voorkeuren is er aandacht voor de verschillende politieke partijen in Nederland en op welke visies hun standpunten zijn gebaseerd (progressief/conservatief en links/rechts). Ook ontwikkelingen</p>
--

zoals de verzuiling en ontzuiling binnen Nederland komen aan de orde. Binnen het deel 'Wij en zij' wordt ingegaan op de Nederlandse identiteit met aandacht voor bijvoorbeeld typisch Nederlandse feesten en gerechten. Uitingen van religie worden belicht zoals het vasten en bidden binnen de islam of een hindoeïstisch feest. Onderwerpen voor het thema *zelfbeeld* en *formele identiteit* komen niet aan bod.

Geestelijke stromingen

Rondom *geloof & spiritualiteit* komen een aantal onderwerpen aan bod. Zo is er aandacht voor: geloof in God; symboliek en rituelen; gebedshuizen van verschillende geestelijke stromingen. Wat betreft de vijf wereldreligies wordt ingegaan op specifieke kenmerken. In deel 'Geloven' (leerjaar 1) gaat het over: het jodendom, de islam, het boeddhisme en het hindoeïsme.

Het deel 'Geloven' (leerjaar 2) gaat uitgebreid in op het christendom. Het gaat dan bijvoorbeeld om het ontstaan en de verspreiding van het christendom. Daarnaast komt de rol van christendom in de politiek en de rol van het christendom in de huidige tijd in Nederland aan bod.

Het humanisme wordt niet behandeld.

Multiculturele samenleving

Het thema *diversiteit* komt voldoende aan bod. Rondom dit thema wordt bijvoorbeeld ingegaan op: minderheden en mensen met een andere etnische achtergrond dan de Nederlandse. De termen allochtoon, autochtoon worden behandeld. Ook op motieven voor migratie en immigratie vanuit de Nederlandse koloniën wordt ingegaan. Het onderscheid tussen economische migranten en vluchtelingen wordt benoemd.

Culturele verschillen onder invloed van migratie worden belicht. Zo is er een filmpje over de multiculturele samenleving.

Wat betreft het thema *etnische groepen in de samenleving* wordt uitgelegd wat een cultuurgebied inhoudt. Ook is er een korte video over culturele verschillen in Nederland. In Nederland wonen mensen uit verschillende landen en cultuurgebieden.

Het integratievraagstuk, de polarisatie en integratie zijn onderwerpen die niet worden behandeld.

Respect voor diversiteit

De thema's: *respectvolle omgang op basis van non-discriminatie en gelijkwaardigheid; ik en de ander; tolerantie; seksuele diversiteit* komen niet aan de orde.

DEEL III: DIDACTISCHE ASPECTEN

De *Stercollectie M&M* biedt activiteiten die de leerlingen uitnodigen tot **kritische meningsvorming**. Het gaat dan vooral om opdrachten waarbij leerlingen *informatie verzamelen*. Hierbij kun je denken aan opdrachten om informatie te zoeken op het internet: over de kruistochten; bepaalde periodes in de geschiedenis van Europa; drie politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Opdrachten waarbij leerlingen *informatie beoordelen* zijn te vinden bij een aantal eindopdrachten. Leerlingen gaan hierbij dan op zoek naar informatie en beoordelen deze. Ook is er aandacht voor het kritisch kijken naar informatie die op het internet staat. In het thema 'Arm en rijk' worden vragen gesteld zoals: van wie komt deze informatie en is deze informatie wel waar?

Activiteiten waarbij het erom gaat dat leerlingen *de media lezen en volgen* komen binnen het materiaal niet voor.

Leerlingen wordt om hun (*individuele*) *mening* gevraagd. Dit gebeurt binnen verschillende thema's van de *Stercollectie*. Voorbeelden zijn: een mening geven over 'het kastenstelsel binnen de hindoeïstische cultuur' of 'mogen Poolse werknemers zonder werkvergunning in Nederland werken'?

Activiteiten waarbij het *discussiëren en debatteren* centraal staan zijn opgenomen. Het thema Olympische Spelen wordt bijvoorbeeld afgesloten met een debat over de stelling: 'Nederland kan het geld voor het organiseren van de Olympische Spelen van 2028 beter aan iets anders besteden'. In de gereedschapskist is het debat als vaardigheid opgenomen.

Ook is er aandacht voor *dialog*. Het gaat dan bijvoorbeeld om het houden van een interview. Er is een opdracht waarbij leerlingen in tweetallen een ouder iemand interviewen, om er achter te komen hoe er vroeger in de eigen woonwijk naar buitenlanders werd gekeken en hoe daarmee werd omgegaan.

Rondom **respectvolle communicatie** en dan specifiek *het delen van eigen gevoelens en ervaringen en het verplaatsen in de ander* zijn er geen activiteiten voor leerlingen opgenomen.

Er is aandacht voor activiteiten die leerlingen uitnodigen tot **respectvol samenwerken**. Het merendeel van de opdrachten bestaat uit individuele kennisopdrachten. Bij een aantal van deze opdrachten is er sprake van een uitwisseling van de meningen. Daarnaast zijn er verschillende eindopdrachten waarbij leerlingen in kleine groepjes aan een eindproduct *samenwerken*. Bijvoorbeeld de opdracht waarbij leerlingen samen een kwartet maken over jeugdculturen.

Binnen de thema's zijn geen activiteiten te vinden die gericht zijn op persoonlijke identificatie en **verkennen van de eigen identiteit** en leefwereld van leerlingen.

Aan activiteiten waarbij **kritische reflectie** van leerlingen (*op eigen gedrag of dat van anderen*) gevraagd wordt, wordt geen aandacht besteed.

Ten aanzien van **belangenbehartiging** met activiteiten zoals *het opkomen voor anderen, het verwoorden van standpunt van de groep, medestanders werven en onderhandelen* is er binnen de thema's slechts summier aandacht. Zo is er een opdracht binnen het thema 'Arm en rijk' waarbij leerlingen een plan opstellen om een oplossing te bedenken voor een ontwikkelingsland .

Deze summiere aandacht geldt ook voor activiteiten rondom *het bespreekbaar maken van problemen in de klas, het aandragen van oplossingen of conflictbemiddeling* die uitnodigen tot het **hanteren van conflicten**.

De *Stercollectie M&M* biedt ook geen activiteiten die leerlingen actief betrekken bij **besluitvorming** (in relatie tot 'leertaak', 'klas' en 'school').

Activiteiten tot **verbetering van de leefbaarheid** (in de klas, de school of de omgeving van de school) zijn in beperkte mate in het materiaal opgenomen. Er is bijvoorbeeld een opdracht waarbij leerlingen in een groepje een campagne bedenken om het zwerfafval in en rondom de school te beperken.

Binnen de thema's is een enkele activiteit te vinden waarbij de **buitenwereld** wordt betrokken. Het gaat hier bijvoorbeeld om het houden van een interview met iemand die de Islam belijdt.